

บทที่ 4

หลักกฎหมายและทางปฏิบัติของต่างประเทศในส่วนของ พยานหลักฐานแวดล้อม ในคดีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

การศึกษาจากกฎหมายและคำพิพากษาในคดีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับพยานหลักฐานแวดล้อมของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย รวมทั้งประเทศอื่น ๆ นั้น ก็เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเปรียบเทียบอันจะทำให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งกับกระบวนการยุติธรรมของไทย แม้ประเทศอังกฤษ จะมีระบบกฎหมายจารีตประเพณี หรือระบบ Common Law มาช้านาน แต่ก็มีได้หมายความว่า จะไม่มีการพัฒนากฎหมายเสียเลย คำพิพากษาศาลฎีกาก็ถือว่าเป็นกฎหมายฉบับหนึ่งที่ใช้เป็นบรรทัดฐาน ในการตัดสินคดีได้เช่นเดียวกับกฎหมายลายลักษณ์อักษร นักกฎหมายต่างยอมรับกันว่า ปัจจุบันประเทศสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาในการปรับปรุงบทกฎหมายอย่างมาก รวมทั้งประเทศออสเตรเลียที่ไม่หยุดนิ่งในการศึกษาคิดนี้เช่นเดียวกัน แม้ระบบกฎหมายของไทยจะแตกต่างจากประเทศเหล่านี้ แต่หากเราสามารถประยุกต์ใช้ก็จะเกิดคุณประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประเทศของเราและต่อระบบกระบวนการยุติธรรมของไทยได้ในที่สุด

4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับระบบกฎหมาย Common Law มาจากกฎหมายของประเทศอังกฤษ แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาก็จะพัฒนากฎหมายไปได้ไกลกว่าประเทศอังกฤษ เพราะความเหมาะสมในยุคสมัยปัจจุบันที่เทคโนโลยีและสารสนเทศได้พัฒนาไปได้ไกล พร้อมกับอาชญากรรมที่มีความสลับซับซ้อน อีกทั้งบรรดาอาชญากรที่มีสติปัญญาฉลาด ความสามารถในทางที่ผิดใช้เทคนิคที่คาดไม่ถึงมาก่อนอาชญากรรม ยากที่จะหาพยานหลักฐานเพื่อนำมาพิสูจน์ความผิด หรือบริสุทธิ์ของจำเลยได้ จึงทำให้สหรัฐอเมริกาต้องบัญญัติกฎหมาย และสร้างบรรทัดฐานคำพิพากษาศาลฎีกา โดยอยู่บนพื้นฐานความยุติธรรมและการเปลี่ยนแปลงไปของสังคม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา

4.1.1 ระบบกฎหมายและองค์กรยุติธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา

ระบบกฎหมายอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ละรัฐจะมีอิสระในการบัญญัติกฎหมายอาญาของตนเอง โดยรัฐบาลกลาง (Federal Government) จะไม่แทรกแซงในเรื่องของการกำหนดว่าการกระทำใดจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ อย่างไร และมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความ ซึ่งมีที่มาจากเหตุผลพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ในการรวมตัวเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาในอดีตที่ไม่ต้องการให้รัฐบาลกลาง มีอำนาจมากเกินไปจนถึงขนาดที่จะเข้ามาควบคุมรัฐบาลของมลรัฐได้ ในอดีตนั้น จึงยอมรับกันว่ารัฐบาลแห่งมลรัฐเท่านั้นที่ควรจะทำหน้าที่ปกป้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยมีหลักฐานที่เด่นชัด คือ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เขียนแบ่งแยกอำนาจอย่างชัดเจนทั้งในแนวราบ และแนวดิ่ง โดยในแนวราบที่ว่า ก็คือ การแบ่งแยกอำนาจตามหลักการ Separation of Powers ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ส่วนในแนวดิ่ง ก็จะแบ่งแยกอำนาจระหว่างรัฐบาลมลรัฐ และรัฐบาลกลาง อย่างชัดเจนเช่นกัน¹ จึงเห็นได้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกามีวิวัฒนาการกฎหมายเป็นของตนเองอันเป็นลักษณะของประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ มีประชากรหลายชนชาติ และมีการเคารพในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างมาก จึงไม่น่าแปลกใจว่ากฎหมายที่ใช้ในแต่ละมลรัฐจึงแตกต่างกัน

นอกจากระบบกฎหมายแล้ว หากพิจารณาด้านขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมของสหรัฐอเมริกาก็พบว่า ไม่ว่าจะเป็นองค์กรตำรวจ องค์กรอัยการ และองค์กรศาล ต่างเป็นองค์กรที่มีอำนาจใช้ดุลพินิจ (Discretion) ในการดำเนินคดีและเริ่มต้นคดีด้วยตนเอง ซึ่งทางปฏิบัติแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจของสหรัฐอเมริกาเป็นผู้มีอำนาจและใช้ดุลพินิจในการบริหารงานของตนอย่างมาก กล่าวคือ เมื่อมีคดีเกิดขึ้นในเขตท้องที่ของตน เจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะพิจารณาความร้ายแรงของการกระทำ ความเสียหายต่อเหยื่ออาชญากรรม ร่องรอยพยานหลักฐานที่

¹ วิษณุ เครืองาม, การบรรยายเรื่อง การสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษตามมาตรฐานรัฐธรรมนูญ ในหลักสูตรสอบสวนคดีพิเศษและหลักสูตรเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ รุ่นที่ 1 , แหล่งที่มา: [www. http://203.113.86.230/SLK/soc_magazine/socmag_special.pdf](http://203.113.86.230/SLK/soc_magazine/socmag_special.pdf)

สามารถนำไปสู่ผลสำเร็จในการดำเนินคดีสืบสวนและสอบสวนต่อไป ทั้งนี้จะพิจารณาถึงลำดับความสำคัญของคดี (Priority) ยกตัวอย่างกรณีที่เกิดเหตุฆาตกรรมเกิดขึ้นย่อมสำคัญแก่คดีลักทรัพย์ และหากคดีใดไม่ทราบว่ามีผู้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะจัดบันทึกข้อมูลเพื่อเก็บสถิติ พร้อมกับแผนประทุษกรรมไว้อย่างละเอียด ซึ่งในทางกฎหมายเรียกว่า Modus Operandi เพื่อให้พิสูจน์เปรียบเทียบแผนประทุษกรรมของคนร้ายที่มีลักษณะเฉพาะตัวมาก จนสามารถยืนยันได้ว่า การกระทำความผิดครั้งก่อนกับครั้งหลังนั้นต้องกระทำโดยบุคคลคนเดียวกัน และหากมีการจับตัวได้ภายหลังก็จะดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้ หรือในกรณีที่มีความผิดเกิดขึ้นโดยยังไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ไม่จำเป็นต้องส่งเอกสารหรือสำนวนคดีต่อพนักงานอัยการให้ความเห็นชอบในการสั่งคดีแต่อย่างใด เพราะถือว่าเป็นดุลพินิจในการไม่สืบสวนสอบสวนคดี ซึ่งแตกต่างจากของประเทศไทย หากพนักงานสอบสวนมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา ก็ต้องมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องต่อพนักงานอัยการตามบทบัญญัติแห่งประมวลวิธีพิจารณาความอาญาของไทย สำหรับพนักงานอัยการในระดับมลรัฐจะมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนโดยตรง พนักงานอัยการมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจโดยเฉพาะในคดีอาญาที่มีความสำคัญและร้ายแรง (Serious Crime) แต่หากเป็นคดีทั่วไป พนักงานอัยการจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการสอบสวน เว้นแต่ฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจจะขอความช่วยเหลือในลักษณะให้คำปรึกษาแก่ฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ การใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการสหรัฐอเมริกา นั้นค่อนข้างเด็ดขาด เพราะพนักงานอัยการสามารถยุติการฟ้องคดีผู้ต้องหาได้ตามที่เห็นควร เช่นสามารถต่อรองข้อหาและคำรับสารภาพของผู้ต้องหาได้ (Plea Bargaining) โดยการให้ผู้ต้องหารับสารภาพในข้อหาหนึ่งเพื่อแลกกับการไม่ฟ้องบางข้อหา ทำให้ผู้ต้องหารับโทษน้อยลงด้วย ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งตัวผู้ต้องหาและแก่รัฐ องค์กรสุดท้ายคือศาล สามารถเข้ามาตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการได้ โดยมีเงื่อนไขคือ เมื่อมีผู้คัดค้านนำเสนอพยานหลักฐานให้ศาลพิจารณาว่า พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ โดยอาศัยเชื้อชาติ ผิวพรรณ และแนวคิดทางศาสนามาเป็นหลักในการสั่งคดี ทั้งนี้ผู้คัดค้านต้องอ้างสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่ง The fourteenth amendment and The fourth amendment ตามหลักการป้องกันอย่างเสมอภาค (Equal Protection) และหลักความชอบธรรม (Due Process)²

² www.bloggang.com/viewblog.php?id=jurisprudence&date

นอกจากนี้ในชั้นการพิจารณาและพิพากษาคดี ยังมีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ตาม The sixth amendment ได้รับรองสิทธิของจำเลยในคดีอาญาที่จะได้รับการพิจารณาโดย ลูกขุน หากคดีนั้นจำเลยถูกลงโทษจำคุกเกินกว่า 6 เดือนขึ้นไป หมายความว่า คดีอาญาคดีใดที่มีการพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่า 6 เดือน แล้วปรากฏว่าคดีนั้นไม่ได้มีการพิจารณาโดยลูกขุน ก็จะทำให้การพิจารณานั้นไม่ชอบ มิใช่เป็นการพิจารณาที่อัตราโทษตามกฎหมายดังเช่นกฎหมาย ไทย และสิทธินี้ใช้บังคับในศาลมลรัฐโดย The fourteenth amendment ด้วย(Duncan v. Louisiana, 391 U.S. 145,1968) ³ เนื่องจากการพิจารณาคดีอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นระบบกล่าวหา (Adversary System) กล่าวคือ คู่ความต้องนำพยานหลักฐานมาต่อสู้กันใน ศาล โดยศาลจะทำหน้าที่เป็นกรรมการในการตัดสินคดี จึงทำให้หลักเกณฑ์การรับฟังและชั่ง น้ำหนักพยานหลักฐานที่ค่อนข้างจะเคร่งครัดมาก กว่าระบบไต่สวนของประเทศภาคพื้นยุโรป ซึ่ง เปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลยพินิจมากกว่า

4.1.2 การรับฟังพยานหลักฐานแวดล้อมในประเทศสหรัฐอเมริกา

เนื่องจากศาลรัฐบาลกลาง มีจำนวนลูกขุน 12 คน ซึ่ง Federal Rules of Criminal Procedure กำหนดไว้ ในการตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ตามฟ้องหรือไม่ ส่วนศาลของมลรัฐขึ้นอยู่กับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของแต่ละมลรัฐ ซึ่ง บัญญัติไว้แตกต่างกัน ตามกฎหมาย Common Law การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา โจทก์มีหน้าที่พิสูจน์ความผิดของจำเลยโดยปราศจากข้อสงสัยตามสมควร (Proof beyond a reasonable doubt) การลงคะแนนเสียงของลูกขุนเพื่อพิจารณาความผิดอาญาของจำเลย (Guilty or not guilty) นั้น ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกามีความเห็นว่าเป็นเรื่องมติการออก เสียงของลูกขุนเป็นเอกฉันท์ กับ มาตรฐานการพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัยตามสมควร (Proof beyond a reasonable doubt) เป็นคนละเรื่องกัน กล่าวคือ ในศาลของรัฐบาลกลาง กำหนดให้ มีลูกขุน 12 คน และจะวินิจฉัยลงโทษว่าจำเลยมีความผิดได้ต่อเมื่อมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ ถ้ามี ลูกขุนคนใดไม่เห็นด้วยก็ต้องถือว่าจำเลยนั้นไม่ผิด ส่วนในศาลมลรัฐนั้นแตกต่างกันไปในมิติที่จะ

³ พรเพชร วิชิตชลชัย, " การพิจารณาคดีอาญาโดยลูกขุนตามก.ม.อเมริกัน", อุลพาน. (เมษายน – มิถุนายน 2538), หน้า 89 -111.

ลงความเห็นว่าจะจำเลยผิดหรือไม่ ซึ่งศาลสูงสุดสหรัฐวินิจฉัยว่ากฎหมายของมลรัฐนั้น ๆ ใช้ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นคดีของลูกขุนต้องเป็นเอกฉันท์ดังเช่นศาลของรัฐบาลกลาง

ในประเทศสหรัฐอเมริกาและ ประเทศอังกฤษ จำเลยถูกหาว่ากระทำความผิดทางอาญาซึ่งมิใช่ความผิดเล็กน้อย มีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยลูกขุน แต่ในประเทศอังกฤษจำเลยสามารถที่จะสละสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยลูกขุนได้ โดยมีข้อแม้ว่าต้องได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาศาลชั้นต้นก่อน ถ้าเป็นคดีอาญาที่มีอัตราโทษร้ายแรง เช่นคดีฆาตกรรม (Murder) การสละสิทธิดังกล่าวไม่สามารถทำได้ ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา จำเลยสามารถสละสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยลูกขุนในคดีทุกประเภท⁴

4.1.2.1 พยานหลักฐานต้องได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

ศาลสหรัฐอเมริกา ได้วางหลักไว้ว่า พยานหลักฐานที่ศาลจะรับฟังได้ต้องได้มาโดยไม่ขัดต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ อันเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบตามหลัก Exclusionary Rule เหตุผลที่ศาลสหรัฐอเมริกาดำเนินการนี้ไว้มีเหตุผลอยู่ด้วยกัน 3 ประการคือ 1) เพื่อยับยั้งมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการอันมิชอบ (Deterent) 2) เพื่อความบริสุทธิ์ยุติธรรมของศาล (Judicial Interqurity) 3) เพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล (Personal Right) ของผู้ต้องหา⁵ จากเหตุผลดังกล่าว ศาลฎีกาสหรัฐอเมริกา ได้พัฒนาหลักนี้โดยวางหลักไว้ว่า หากพยานหลักฐานใดได้มาจากการจับกุม ตรวจค้น ที่มีชอบ หรือไม่มีเหตุควรของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พยานหลักฐานนั้นๆ จะรับฟังไม่ได้ รวมไปถึงการแสวงหาพยานหลักฐานโดยละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้วย นอกจากพยานหลักฐานที่ได้มาโดยตรงจากการจับกุม ตรวจค้นที่มีชอบแล้ว พยานหลักฐานอื่นๆ ที่สืบเนื่องมาจากพยานหลักฐานที่ได้การกระทำดังกล่าวก็รับฟังไม่ได้เช่นเดียวกัน หลักนี้เรียกว่า "Fruit of the poisonous tree" โดยถือว่าเป็น ผลไม้ของต้นไม้มีพิษ กล่าวคือ การได้มาซึ่งพยานหลักฐานอย่างหนึ่งโดยฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญเป็นต้นไม้มีพิษ (poisonous tree) ส่วนพยานหลักฐานอื่นที่ได้สืบเนื่อง

⁴ วีระพงษ์ บุญญภาส, "กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา", วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 2523 , หน้า 149-159.

⁵ รุ่งระวี โสขุมา, "การนำลายพิมพ์ดีเอ็นเอมาใช้เป็นพยานในคดีอาญา", หน้า 169.

จากพยานหลักฐานชั้นแรก เป็นผลไม้ของต้นไม้พิษนั้น (Fruit of the poisonous tree) ซึ่งต้องห้ามรับฟังด้วย หลักการเหล่านี้ถูกบัญญัติไว้ในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมข้อที่ 4 (The fourth amendment) ที่ห้ามการค้น ยึด โดยไม่มีเหตุอันควร (unreasonable search) ศาลสูงสหรัฐอเมริกาจึงได้วางหลักเกณฑ์เอาไว้โดยให้นำมาใช้กับศาลต่าง ๆ ของมลรัฐทุกแห่งด้วย

4.1.2.2 พยานหลักฐานต้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดี

The Federal Rules of Evidence (FRE)⁶ ได้กำหนดเป็นบทบัญญัติกฎหมายลักษณะพยานโดยเฉพาะ ข้อ 401 “คำนิยามของ พยานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในคดี”

“พยานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในคดี” หมายความว่า พยานหลักฐานที่มีแนวโน้มที่จะทำให้ความมื่ออยู่ของข้อเท็จจริงใดโดยผลจากการวินิจฉัยมีความเป็นไปได้มากกว่า หรือน้อยกว่าการไม่มีพยานหลักฐานนั้น (“Relevant evidence” means evidence having any tendency to make the existence of any fact that is of consequence to the determination of the action more probable or less probable than it would be without the evidence.)

พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในคดี คือ สิ่งที่มีคุณค่าในการพิสูจน์ความจริงสามารถยืนยันข้อเท็จจริงได้ ซึ่งสิ่งต่างๆ ที่จะนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานนั้นต้องมีคุณค่าในตัวเอง ข้อ 401 นี้ เปรียบเทียบได้กับกฎหมายลักษณะพยานของประเทศไทยก็คือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 87 (1) ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานใด เว้นแต่พยานหลักฐานนั้นเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในคดีจะต้องนำสืบ....

ข้อ 403 “ถึงแม้จะเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในคดี พยานหลักฐานนั้นก็อาจถูกตัดออกไปได้ หากคุณค่าแห่งพยานหลักฐานนั้นมีน้ำหนัก โดยนัยสำคัญน้อยกว่าอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากอคติที่ไม่ยุติธรรม ความสับสนในประเด็นแห่งคดี การทำให้ลูกขุนเข้าใจผิด หรือเมื่อพิจารณาถึงความล่าช้าอันไม่สมควร เป็นการเสียเวลา หรือเป็นการนำเสนอพยานหลักฐานที่ซ้ำซ้อนกันโดยไม่จำเป็น” (Although relevant, evidence may be excluded if its probative

⁶ พรเพชร วิชิตชลชัย. ข้อบังคับว่าด้วยพยานหลักฐานของศาลสหรัฐอเมริกา (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปี 2003). หน้า 57

value is substantially outweighed by the danger of unfair prejudice, confession of the issues, or misleading the jury, or by considerations of undue delay, waste of time, or needless presentation of cumulative evidence.)

ตามข้อ 403 พยานหลักฐานที่ได้มาแม้จะเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในคดี ก็อาจถูกตัดทิ้งได้ ถ้า 1) มีคุณค่าน้อย 2) อคติ 3) ความสับสน 4) เสียเวลา 5) ซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็น เปรียบเทียบกับกฎหมายลักษณะพยานของประเทศไทยก็คือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 86 วรรคสอง ที่ห้ามศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ฟุ่มเฟือย ประวิงให้ชักช้าและเสียเวลา

ข้อ 601 “บุคคลทุกคนมีความสามารถที่จะเป็นพยานบุคคลได้ เว้นแต่จะกำหนดได้เป็นอย่างอื่นในข้อบังคับนี้...” (Every person is competent to be a witness except as otherwise provided in these rules...)

ข้อ 602 “พยานบุคคลจะเบิกความในเรื่องใดๆ มิได้ เว้นแต่มีพยานหลักฐานเพียงพอสนับสนุนว่า พยานบุคคลผู้นั้นมีความรู้ในเรื่องที่จะเบิกความนั้นด้วยตนเอง พยานหลักฐานที่จะนำสืบถึงการมีความรู้ด้วยตนเองอาจจะได้แก่ (แต่ไม่จำเป็น) คำเบิกความของพยานบุคคลผู้นั้น...” (A witness may not testify to a matter unless evidence is introduced sufficient to support a finding that the witness has personal knowledge of the matter. Evidence to prove personal knowledge may, but need not, consist of the witness' own testimony...)

ในระยะแรกๆ ศาลฎีกาอเมริกายึดตามหลัก Common Law ที่ว่าพยานบุคคลพยานวัตถุหรือพยานเอกสารนั้น รับฟังได้ถ้าพิสูจน์ได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดโดยพยานหลักฐานจะต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในคดี (Relevancy Rule)

ข้อ 702 คำเบิกความโดยผู้เชี่ยวชาญ “ในกรณีที่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ทางเทคนิคหรือความรู้พิเศษ ทางด้านอื่นๆ จะช่วยให้ผู้วินิจฉัยข้อเท็จจริงมีความเข้าใจในพยานหลักฐานหรือวินิจฉัยข้อเท็จจริงในประเด็นแห่งคดีได้ พยานบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญได้ด้วยความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ การฝึกอบรม หรือการศึกษา จะเบิกความในรูปแบบของความเห็นหรือประการอื่นก็ได้ ถ้า (1) คำเบิกความอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและ

ข้อมูลที่เพียงพอ (2) คำเบิกความเป็นผลจากหลักเกณฑ์และวิธีการที่เชื่อถือได้ และ (3) พยานผู้เชี่ยวชาญนั้นได้ปรับหลักเกณฑ์และวิธีการเข้ากับข้อเท็จจริงแห่งคดีอย่างเชื่อถือได้”

(If scientific, technical, or other specialized knowledge will assist the trier of fact to understand the evidence or to determine a fact in issue, a witness qualified as an expert by knowledge, skill, experience, training, or education, may testify there to in the form of an opinion or otherwise, if (1) the testimony is based upon sufficient facts or data, (2) the testimony is the product of reliable principles and methods, and (3) the witness has applied the principles and methods reliably to the facts of the case.)
เปรียบเทียบกับกฎหมายลักษณะพยานของประเทศไทยก็คือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 243 ซึ่งในคดีอาญาของไทยจะเรียกว่า พยานผู้ชำนาญการพิเศษ แต่ถ้าเป็นคดีแพ่งของไทยเรียกว่า พยานผู้เชี่ยวชาญ

เนื่องจากการพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ มีความน่าเชื่อถือสูง และยากที่พิสูจน์ให้เข้าองค์ประกอบในข้อ 403 การพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ นั้นศาลและลูกขุนมีบทบาทอย่างมาก ปัญหาที่ต้องพิจารณาคือ เทคนิคการพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ เชื่อมั่นได้หรือไม่ การนำมาประยุกต์ใช้เหมาะสมกับคดีนี้หรือไม่ คุณค่าความเป็นไปได้มากกว่าคดีที่มีต่อจำเลยหรือไม่ เพราะจำเลยสามารถโต้แย้งด้วยวิธีการถามค้านได้ โดยวิธีการถามค้านโต้แย้งคำเบิกความของพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นและศาลต้องให้คำแนะนำต่อลูกขุนได้ อย่างไรก็ตามคำเบิกความของพยานผู้เชี่ยวชาญสามารถถูกโต้แย้งถึงความรู้และความน่าเชื่อถือของพยานนั้น ซึ่งลูกขุนอาจจะไม่เชื่อทั้งหมด และใช้ประกอบการตัดสินโดยให้น้ำหนักน้อย การที่ศาลยอมรับการพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ ก็มีส่วนช่วยให้พนักงานอัยการสามารถใช้เพื่อพิสูจน์เอกลักษณ์ของผู้ต้องสงสัยได้มากขึ้น และกันผู้บริสุทธิ์ออกจากผู้ต้องสงสัยได้

แม้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ถูกแสดงออกมาโดยคำเบิกความของพยานผู้เชี่ยวชาญ แต่ถ้าวัตถุพยาน เกิดขึ้นและได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย สหรัฐอเมริกาถือว่ารับฟังไม่ได้ เพราะเป็นการได้มาโดยขัดต่อกฎหมาย เช่นเดียวกับการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายของผู้ต้องหา หากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติไม่ชอบ พยานหลักฐานนั้นก็จะถูกตัดออก (Exclusionary Rule) ไม่สามารถรับฟังในศาลได้ เพราะเป็นการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ แม้จะเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นแห่งคดีก็ตาม เพื่อป้องกันการใช้อำนาจของ

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะเปิดต่อกฎหมาย ซึ่งตัวอย่างการรับฟังและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่พบเห็นบ่อย และสามารถนำมาพิสูจน์ผู้กระทำความผิดได้อย่างแม่นยำคือ การตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ

คดี United States v. Jakobetz 747 F. Supp.250 (D.Vt.1990) พยานหลักฐานดีเอ็นเอได้รับการยอมรับในคดี โดยหลักความเกี่ยวข้องของพยานหลักฐาน ด้วยเหตุว่า การพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ เป็นเทคนิคทางวิทยาศาสตร์ที่มีความเชื่อมั่นเพียงพอ ศาลได้วินิจฉัยว่าการพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอได้มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างมีนัยสำคัญในงานนิติวิทยาศาสตร์ที่สามารถเข้าใจโดยคนทั่วไป ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อ 403 ศาลได้เน้นในคำถามว่าการพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ ควรจะถูกยอมรับเพื่อใช้ในการตรวจเอกลักษณ์ของบุคคล

ในคดี State v. Brown 470 N.W. 2d (Iowa 1991) ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ และยืนยันของประชากรสามารถเชื่อมั่นและยอมรับได้ ผู้พิพากษาเป็นผู้ตรวจว่าพยานหลักฐานดีเอ็นเอ มีความเชื่อมั่นทางวิทยาศาสตร์และสามารถช่วยลูกขุนในการตัดสินใจหรือไม่ ผลของความเชื่อมั่นจะอยู่ที่ลูกขุน⁷

อย่างไรก็ตาม ผลการพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ นอกจากความถูกต้องและได้ผลที่แม่นยำในการพิสูจน์เอกลักษณ์ของบุคคลแล้ว สิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักคือพยานผู้เชี่ยวชาญต้องมีความรู้ในศาสตร์ที่จะสามารถแสดงต่อศาลได้ อีกทั้งต้องสามารถแสดงให้เห็นได้ว่า เขามีความรู้เชี่ยวชาญ โดยแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกซึ่งคำเบิกความในรูปของความคิดเห็นเป็นหลัก เมื่อเป็นความคิดเห็น (Opinion) ต้องทำให้ศาลเห็นว่า ความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นรับฟังได้แต่จะชั่งน้ำหนักให้เป็นยุติไม่ได้ ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องเบิกความถึงทฤษฎี ข้อมูลที่ใช้อ้างอิง แต่พยานผู้เชี่ยวชาญอาจถูกซักถาม ซักค้ำจนถึงที่มาของข้อมูลหรือทฤษฎีที่นำมาอ้างได้ เพราะพยานผู้เชี่ยวชาญเป็นพยานบุคคลแต่ไม่รู้ข้อเท็จจริงหรือเห็นเหตุการณ์มาด้วยตนเอง แต่จะเบิกความจากสมมติฐาน จากการทดลอง จากประสบการณ์ความรู้ต่างๆ และสามารถแสดงผลการเบิกความของตนได้

⁷ ไพจิตร สวัสดิสาร, "การพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ ในศาลในคดีอาญา", หน้า 22-44.

4.1.3 คำพิพากษาศาลที่ตัดสินโดยอาศัยการซึ่งนำพยานหลักฐาน แวดล้อม (Circumstantial evidence)

คำพิพากษาศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาเป็นบรรทัดฐานสำหรับศาลทุกศาลในประเทศสหรัฐอเมริกา และถือเป็นบ่อเกิดของกฎหมาย ซึ่งศาลในคดีหลังๆ ถูกผูกมัดที่จะต้องปฏิบัติและถือตาม⁸ หลักทั่วไปของพยานหลักฐานแวดล้อมนั้นสามารถรับฟังได้ (admissible) อย่างไรก็ตามศาลต้องระมัดระวังเมื่อมีเพียงพยานหลักฐานในคดีเพียงแค่พยานหลักฐานแวดล้อม ซึ่งต้องถูกตรวจสอบและไต่ตรองอย่างละเอียด หรืออีกนัยหนึ่ง ศาลจะไต่ตรองด้วยความรอบคอบอย่างมาก เพื่อพิจารณาและพิพากษาลงโทษจำเลยโดยพื้นฐานของพยานหลักฐานแวดล้อมโดยลำพัง ยกตัวอย่างเช่นลายพิมพ์นิ้วมือของจำเลยที่พบในที่เกิดเหตุคดีอาชญากรรม อย่างไรก็ตามถ้ามีพยานหลักฐานแวดล้อมที่หลากหลายเชื่อมโยงเข้าด้วยกันแล้ว ย่อมจะมีน้ำหนักมากกว่า⁹ ตัวอย่างของพยานหลักฐานแวดล้อม คือพฤติกรรมของบุคคลในเวลาที่ถูกล่ามراءว่ากระทำผิด ถ้าบางคนถูกข้อหาว่าขโมยเงิน และเห็นได้ว่าในช่วงเวลานั้นจับจ่ายซื้อของอย่างสนุกสนาน ซึ่งอาจจะเกี่ยวกับพยานหลักฐานแวดล้อมของความผิดต่อตัวบุคคลอันเป็นลักษณะที่ส่อพิรุณ และผิดปกติ

⁸ วิชาญ เครื่องาม. “เรื่องของศาลฎีกาสหรัฐอเมริกา”. วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 ,2517, หน้า 37-43.

⁹ แปลจากภาษาอังกฤษความว่า "The general rule is that circumstantial evidence is admissible. However, the courts are careful when the only evidence in a case is circumstantial evidence. Circumstantial evidence must be closely examined and it must be liked at cumulatively. In other words, a court would be very slow to convict a defendant on the basis of one piece of circumstantial evidence alone, for example, the fact that his of her fingerprints were found the scene of crime. However, if there are a number of different strands of circumstantial evidence taken together. There have more weight" แหล่งที่มา :http://www.oasis.gov.ie/justice/evidence/circumstantial_evidence

มีความเข้าใจผิดอย่างมากว่า พยานหลักฐานแวดล้อมมีค่าหรือมีความสำคัญน้อยกว่าพยานหลักฐานโดยตรง นี่เป็นส่วนที่ถูกเพียงส่วนเดียวเท่านั้น ซึ่งพยานหลักฐานโดยตรงโดยหลักทั่วไปแล้วมีความน่าเชื่อถือมาก แต่การฟ้องคดีอาญาเพื่อนำผู้กระทำผิดมาลงโทษได้บ่อยครั้งขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานแวดล้อม พยานหลักฐานที่ใช้ตัดสินคดี Timothy McVeigh ส่วนใหญ่แล้วคือพยานหลักฐานแวดล้อม ที่พูดถึงกระบวนการพิจารณาคดีในคดี McVeigh ศาสตราจารย์ Robert Precht แห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกน ได้กล่าวว่า "พยานหลักฐานแวดล้อม มีความสำคัญและมีน้ำหนักมากกว่าพยานหลักฐานโดยตรง" อย่างกับคดีในปัจจุบันที่มีชื่อเสียงคือ คดี Scott Peterson อยู่บนพื้นฐานของพยานหลักฐานแวดล้อมที่หนักแน่น ซึ่งพยานหลักฐานแวดล้อมก็ยังคงเคยใช้กับศาลแพ่งในกรณีเมื่อมีการปฏิเสธความรับผิดชอบ¹⁰

คดี West v. State, 75 P.3d 808 (Nev.2003)¹¹

เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2001 ผู้จัดการทั่วไปของ Canyon Gate มินิสโตร์ พบศพเน่าเปื่อยของนาง Christine Smith ในห้องเก็บของซึ่งเป็นของนาง Smith และลูกสาว คือ Brookey Lee West ร่างของนาง Smith ถูกคลุมด้วยถุงขยะซึ่งพันด้วยผ้าเทปและห่อกันชั้นมีถุงพลาสติกสีขาวคลุมปากและจมูกรอบศีรษะของนาง Smith เมื่อตำรวจไปค้นอพาร์ทเมนท์ของ West ตำรวจพบสมุดบัญชีธนาคารของนาง Smith พบว่าเงินถูกถอนไปจำนวนมากโดยการกดบัตร ATM ซึ่งเป็นช่วงหลังจากเดือนกุมภาพันธ์ 1998 ตอนนั้นนาง Smith ยังมีชีวิตอยู่ West ถูกต้องข้อหาฆ่านาง Smith โดยวิธีการทำให้ตายโดยให้ขาดออกซิเจน (Asphyxiation) , ตายเพราะหายใจไม่ออก (Suffocation) ซึ่งไม่ทราบการกระทำหรือวิธีการ

ในชั้นพิจารณา ผู้เชี่ยวชาญ (Expert) เบิกความเกี่ยวกับซากศพของนาง Smith ว่าสาเหตุและการกระทำให้ตายนั้นไม่สามารถระบุได้แน่นอน จากการสลายตัวเน่าเปื่อยของศพ ถุงพลาสติกที่คลุมหน้าและศีรษะไว้ทำให้ไม่มีอากาศหายใจ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแถลงว่า เป็นไปได้ที่ตอนที่นาง Smith อยู่ในถุงขยะยังมีชีวิตอยู่ ถึงแม้ว่า West จะไม่ได้เบิกความในชั้นพิจารณา แต่ทนายของ West เรียกร้องว่า West ใส่ร่างของ Smith ในถุงขยะ West ถูกตัดสินว่าผิด และศาล

¹⁰ www.answer.com/topic/laci-peterson?ht=scott&hl=peterson

¹¹ http://nevadalawjournal.org/pdf/west_v_state.pdf

พิพากษาจำคุกตลอดชีวิตโดยไม่มีการพักโทษ สำหรับความผิดฆาตกรรมมารดาตนเอง ซึ่งในชั้นอุทธรณ์ West อุทธรณ์ว่า พยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์ไม่เพียงพอ ข้อหาในคำฟ้องยังคลุมเครือ ศาลชั้นต้นรับเอาพยานหลักฐานที่เป็นรูปภาพอันน่าสลดสยองและหดหู่ เป็นการยอมรับที่ผิดมาก ๆ และอัยการออกความเห็นบกพร่องระหว่างปิดคดี ศาลสูงรัฐ Nevada สรุปว่า การต่อสู้ของ West ขาดจิตสำนึกที่ดี (merit) ไม่มีคุณความดี และให้พิพากษายืนตามคำตัดสินของศาลชั้นต้น

ประเด็นสำคัญในคดีนี้ก็คือ ศพในคดีฆาตกรรมอยู่บนพื้นฐานของพยานหลักฐานแวดล้อมเพียงอย่างเดียว โดยไม่สนใจว่าจะมีศพหรือไม่ หรือไม่มีหลักฐานสำหรับสาเหตุการตายที่แท้จริง เมื่อร่างกายนั้นเน่าสลายไปแล้ว ซึ่งแน่นอน เพียงพยานหลักฐานแวดล้อม ก็มีน้ำหนักน่าเชื่อได้ว่ามีการตายเกิดขึ้นโดยการกระทำผิดทางอาญา แม้ว่าข้อเท็จจริงและสาเหตุของการตายไม่สามารถระบุได้ก็ตาม

ซึ่งก่อนคดีของ West ศาลสูงรัฐ Nevada ได้เคยวางหลักเรื่องศพในคดีฆาตกรรมเอาไว้ว่า การพิสูจน์ว่าฆาตกรกระทำผิดทางอาญานั้น รัฐต้องแสดงให้เห็น

- 1) ข้อเท็จจริงของการตาย (The fact of death) และ
- 2) ความตายเกิดจากการกระทำผิดทางอาญาโดยผู้อื่น (Death occurred by criminal agency of another)

อันขึ้นอยู่กับว่าพยานหลักฐานโดยตรง หรือพยานหลักฐานแวดล้อม ซึ่งเป็นภาระการพิสูจน์ของรัฐที่จะวางหลักไว้สำหรับ ศพในคดีฆาตกรรม พิสูจน์ว่าจำเลยกระทำผิดจนปราศจากข้อสงสัย (Proof beyond a reasonable doubt) ผลจากคดี West ทำให้กฎหมายปัจจุบัน ศาลวางหลักในคดี Middleton และวางหลักพยานหลักฐานแวดล้อมเพื่อตัดสินข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการฆาตกรรม ศาลไม่เห็นด้วยกับ West ที่ว่าพยานหลักฐานไม่พอที่จะพิสูจน์ความตายโดยการกระทำผิดอาญาโดยผู้อื่น ถึงแม้ว่าสาเหตุการตายที่แท้จริงไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ก็ตามเพราะว่าศพนาง Smith เน่าสลายไปแล้ว โดยศาลสรุปว่าข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการฆาตกรรม ถูกวางหลักโดยพยานหลักฐานแวดล้อมที่แสดงออกมา บนความเข้าใจที่รับรู้ที่ West นำร่างนาง Smith ใส่ในถังขยะ การกระทำและวิธีการของศพของนาง Smith ในถังที่ขาดอากาศ และการพบถุงพลาสติกที่คลุมจมูกและปากของนาง Smith ศาลตัดสินว่ามีข้อสรุปที่มีเหตุมีผลที่สามารถชักจูงได้ว่าความตายของนาง Smith เป็นผลมาจากการกระทำผิดทางอาญาโดยผู้อื่น ถึงแม้ว่า West จะอ้างถึงคำเบิกความของแพทย์ว่าความตายของ นาง Smith เกิดขึ้นตาม

ธรรมชาติไม่มีผู้อื่นมากระทำ ทั้งนี้ศาลชี้แจงว่ามันขึ้นกับคณะลูกขุนว่าได้ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่แสดงโดยรัฐหรือไม่ว่านาง Smith ตายจากการกระทำผิดทางอาญาโดยผู้อื่น

สำรวจกฎหมายของเขตอำนาจศาลอื่นๆ พบว่า ข้อสรุปของศาลเดินตามแนวของศาลอื่นๆ ซึ่งถือว่าการรู้ถึงสาเหตุที่แท้จริงของการตาย (the actual cause of death) ไม่จำเป็นสำหรับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการฆาตกรรม ถึงแม้ว่าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุที่แท้จริงของการตาย (the actual cause of death) ไม่ทราบ ถ้าลูกขุนตัดสินว่าจำเลยผิดโดยปราศจากข้อสงสัยโดยถือตามพยานหลักฐานแวดล้อมเมื่อข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการฆาตกรรมนั้นเพียงพอ (Corpus delicti is sufficiently established) (ดูคดี State v. Williams, 66 S.W. 3d 143,152-54 (Mo.2001) , คดี People v. Towler, 641 P. 2d 1253,1257-58 (Cal.1982) ,คดี Commonwealth v. Tallon, 387 A.2d 77,81 (Pa.1978)

ใกล้เคียงกับการโต้แย้งว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการฆาตกรรม คดี West ทำหายไปได้ไกลถึงขนาดที่ว่า ข้อหาที่ฟ้องนั้นคลุมเครือ ศาลชั้นต้นยอมรับพยานหลักฐานที่เป็นรูปภาพที่น่าสงสัยของซึ่งเป็นการยอมรับที่เบี่ยงเบนไปจากทางที่ถูก และพนักงานอัยการแสดงความเห็นบกพร่องต่อหน้าที่ระหว่างการสืบสุดคดี ในข้อโต้แย้งนี้ ศาลถือว่าตามรัฐให้ West ข้อสังเกตเพียงพอในคำฟ้องข้อหา ศาลชั้นต้นไม่ได้ใช้ในทางที่ผิด แต่ได้ไตร่ตรองอย่างรอบคอบในการที่จะยอมรับรูปภาพเหล่านั้น และพนักงานอัยการไม่ได้แสดงความคิดเห็นหรือประพจน์ไม่ถูกต้องแต่อย่างใด

คดี Frutiger v. State, 907 P.2d 158,159-60 (Nev.1995)

พยานหลักฐานที่นำมาแสดงเป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการฆาตกรรมคือ จำเลยได้ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องประตูห้องโรงแรมของคนตาย ผู้จัดการโรงแรมสังเกตว่ามีกลิ่นเหม็นโชยออกมาจากห้องซึ่งเต็มไปด้วยถุงขยะและแมลงวัน ตำรวจพบร่างเปลือยของคนตายซึ่งห่อด้วยผ้าห่มและถุงขยะ และพบกระเป๋าสตางค์ของผู้ตายข้างในมีใบขับขี่, บัตรเครดิต และเช็ค คำเบิกความผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการพิจารณาเปิดเผยว่า สาเหตุการตายไม่สามารถระบุได้ เพราะสภาพของศพที่เน่าสลายแล้ว ศาลสูงรัฐ Nevada ตัดสินว่า ถ้าพยานหลักฐานแสดงว่า ความตายเกิดจากสาเหตุของการกระทำผิดทางอาญาโดยผู้อื่น พยานหลักฐานแวดล้อมเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีการกระทำความผิดอาญา อย่างไรก็ตามศาลกล่าวว่าอันหนึ่งอันใดหรือไม่มีพยานหลักฐานสำคัญที่สามารถเชื่อมโยงจำเลยกับการกระทำผิดอาญาไม่เคยมีการพิจารณาเมื่อ

ไม่อยู่บนพื้นฐานของปราศจากข้อสงสัยตามสมควรซึ่งความตายเป็นสาเหตุเนื่องมาจากการกระทำผิดทางอาญาโดยผู้อื่น

คดี Middleton v. State, 968 P.2d 296,306 (Nev.1998)

คดีนี้ศาลชี้แจงข้อเท็จจริงว่าไม่จำเป็นว่ามีพยานหลักฐานที่พิสูจน์สาเหตุการตายที่เฉพาะ ศาลแถลงว่าเพื่อตัดสินปัญหาของการตายโดยการกระทำผิดทางอาญา ศาลต้องชั่งน้ำหนักและพิจารณาพยานหลักฐานทั้งหมดที่มีในคดี ศาลพิพากษาจำเลยในคดี Middleton บนพื้นฐานของพยานหลักฐานแวดล้อมล้วนๆ ถึงแม้ว่ามันไม่สามารถระบุและตัดสินได้แน่นอนว่าเหยื่อตายด้วยการกระทำอย่างไร อย่างกรณีของศพที่เน่าสลายไป

คดี The People v. Moe, 3 P.2d 354,4P.2d 234

คดีนี้ประจักษ์พยานมีไม่เพียงพอ เพราะมีแค่ Larry เท่านั้นที่เห็นว่า Moe เป็นผู้โยนตู้เซฟหนักถึง 2 ตัน ซึ่งพนักงานอัยการต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า Larry สามารถระบุตัว Moe ได้อย่างแม่นยำ มีข้อเท็จจริงว่า Larry เห็น Moe โยนตู้เซฟ และต้องแน่ใจได้ว่า Moe ที่ Larry เห็นนั้น เป็น Moe คนเดียวกับที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาของศาล ในอีกด้านหนึ่งก็คือ พนักงานอัยการต้องแสดงให้เห็นได้ว่า Moe มีกุญแจห้องที่มีตู้เซฟเก็บไว้ ซึ่งมันแน่นอนว่า Moe ไม่ได้อยู่ที่อื่นในวันเกิดเหตุ และพบลายนิ้วมือบนตู้เซฟด้วย ดังนั้นพนักงานอัยการก็ไม่จำเป็นต้องเชื่อคำเบิกความของ Larry ทั้งหมดก็ได้ (เป็นไปได้อาจหรือไม่ว่า Moe แข็งแรงพอที่จะยกตู้เซฟน้ำหนัก 2 ตันข้ามหน้าต่างออกไปได้) จากคดีนี้อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาทั้งหมดของความน่าเชื่อถือของประจักษ์พยานคือ การข่มขู่เพื่อให้คดีจบ ทางที่ดีคือหากมีพยานหลักฐานแวดล้อมที่ดี และแข็งแรงย่อมจะดีกว่าประจักษ์พยาน เพราะคำเบิกความของประจักษ์พยานค่อนข้างน่าสงสัยเสียเป็นส่วนมาก

นอกจากนี้ยังมีคดีอาญาที่มีชื่อเสียงโด่งดังในอดีตหลายคดีที่คลี่คลายและตัดสินไปได้ โดยอาศัยเพียงพยานหลักฐานแวดล้อมอย่างเดียว คดีนาย Michael Skakel หลานชายของ Ethel Kennedy¹² ถูกตัดสินข้อหาฆ่า Martha Moxley อายุ 15 ปี ในเมือง Norwalk รัฐ Connecticut ในปี 1975 ในคดีนี้แรกเริ่มนั้นไม่มีใครเห็นว่า Skakel เป็นผู้กระทำ อัยการก็ไม่

¹² www.dnaresource.com

สามารถพบหลักฐานใดที่อยู่ในที่เกิดเหตุได้ ลายพิมพ์นิ้วมือก็ไม่เคยพบเจอบนไม้กอล์ฟ ซึ่งใช้ฆ่า Moxley ถึงแม้ว่าครอบครัวของจะเป็น Skakel จะเป็นเจ้าของไม้กอล์ฟนั้นก็ตาม

คดีนาย David Westerfield ไม่มีใครเห็นว่า David ลักพาตัว Danielle Van Dam เด็กหญิงอายุ 7 ขวบ ไปในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2002 ที่สำคัญคือไม่มีใครเห็นว่า Westerfield เป็นผู้โยนร่างของเด็กหญิงลงข้างถนน และตำรวจก็ไม่พบหลักฐานใดๆ ที่บ้านของ Danielle ในเมือง Sabre Springs, California. อย่างไรก็ตาม ตำรวจพบลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA) ของ Danielle ในรถ motor home ของ Westerfield รวมทั้งรอยเลือดบนเสื้อที่เขานำไปซักแห้งไว้

คดีนาย Bobby Frank Cherry อายุ 71 ปี เมื่อ ปี 2002 เขาถูกตัดสินในข้อหาฆ่าเด็กหญิงผิวดำจำนวน 4 คน ด้วยระเบิด ที่จุดข้างนอกโบสถ์ ในเมือง Birmingham, Alabama, ในปี 1963 ไม่มีใครเห็น Cherry เป็นผู้ลงมือหรือวางแผนการวางระเบิดในครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันความก้าวหน้าของพยานหลักฐานได้ขยายไปมาก ตำรวจพบว่า Cherry เป็นสมาชิกของกลุ่ม Ku Klux Klan ซึ่งเป็นพวกเหยียดสีผิว ตำรวจเชื่อว่าเขาน่าจะเกี่ยวข้องกับการระเบิดในครั้งนั้น ตำรวจแสดงสำนวนคำรับสารภาพของเพื่อนๆ และสมาชิกของครอบครัว Cherry อีกทั้ง FBI ได้อัดเสียงคำพูดของ Cherry และสมาชิกกลุ่ม Ku Klux Klan ในคดี และวางแผนการกระทำในครั้งนี้ ซึ่งพยานหลักฐานนี้มีน้ำหนักและสามารถจูงใจคณะลูกขุนให้เชื่อว่า Cherry เป็นผู้กระทำผิด แม้ศาลจะตัดสินหลังจากที่เหตุการณ์ได้ผ่านไป 30 ปีแล้วก็ตาม แต่พยานหลักฐานทั้งหมด (รวมถึงเทปลับของ FBI) คือพยานหลักฐานแวดล้อมซึ่งอยู่ภายใต้หลักการรับฟังพยานหลักฐานตามกฎหมาย¹³ คดีนี้แม้เวลาจะผ่านพ้นไปหลายปี FBI ก็ยังติดตามสืบหาพยานหลักฐานและไม่ละทิ้งความพยายามในการติดตามตัวคนร้ายรายนี้

คดี O.J. Simpson¹⁴

13 มิถุนายน 1994 O.J. Simpson นักกีฬาอเมริกันฟุตบอลชื่อดังตกเป็นจำเลยในคดีฆาตกรรมภรรยาของตนเองและชายชู้ คณะลูกขุนประกอบด้วยผู้หญิง 8 คน และผู้ชาย 4 คน ทั้งหมดนี้มีคนผิวดำจำนวนถึง 8 คน คดีนี้ศาลไม่ได้นำผลการพิสูจน์ดีเอ็นเอ (DNA) มาใช้เป็น

¹³ www.findlaci2003.us/circumstantial-definition.html

¹⁴ www.law.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/Simpson/Simpsonchron.html

หลักฐานในการพิจารณา เนื่องจากมีการได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยมิชอบ กล่าวคือ ถุงมือเปื้อนเลือดที่ตำรวจอ้างว่าเป็นของ O.J. ปรากฏว่า O.J.ปฏิเสธว่าถุงมือนี้ไม่ได้เป็นของเขา และเขาก็ได้จ้างผู้เชี่ยวชาญมาพิสูจน์ทราบเลือด พบว่า แมติเอ็นเอ (DNA) เหมือนภรรยา O.J. แต่การได้มาซึ่งพยานหลักฐานแวดล้อมชิ้นนี้เป็นมาได้มาโดยมิชอบ ศาลจึงไม่สามารถลงโทษเขาได้ ซึ่งสหรัฐอเมริกาค่อนข้างเคร่งครัดเกี่ยวกับการได้มาโดยพยานหลักฐานที่มิชอบ ศาลจะห้ามไม่ให้นำฟัง เพื่อลงโทษจำเลย

คดี The People of the state of California v. Scott Peterson¹⁵

คดีนี้ได้รับความสนใจจากประชาชนและสื่อมวลชนอย่างมาก เพราะว่า Scott Peterson เป็นลูกชายที่ดีของครอบครัว และเป็นสามีที่รักภรรยามาก อีกทั้งได้รับการศึกษาที่ดี และมีพื้นฐานครอบครัวที่อบอุ่น ไม่มีทางที่เขาจะคิดทำร้ายภรรยาและลูกในท้อง (8 เดือน) ซึ่งเขาตั้งชื่อลูกของเขาว่า Conner ได้ เพราะทันทีที่พบว่าภรรยา Laci ท้อง Peterson เป็นคนพาเธอไปพบแพทย์ด้วยตนเองทุกครั้ง เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ประเมินสถานการณ์ได้ว่าเวลาสุดท้ายที่ชื่อว่า Laci ยังมีชีวิตอยู่ คือ ประมาณ 20.30 น. ของวันที่ 23 ธันวาคม 2002 เนื่องจากมารดาของ Laci บอกว่า Laci ได้โทรศัพท์มาคุยด้วยโดยบอกว่า ญาติๆ Peterson กำลังจะมารับประทานอาหารเย็นที่บ้าน และยังบอกว่า Peterson จะไปตกปลาในวันรุ่งขึ้นด้วย เวลาสายของวันที่ 24 ธันวาคม 2002 Peterson ได้ไปที่ท่าจอดเรือเบิร์คเลย์ มารีนา เพราะมีใบเสร็จรับเงินลงวันที่ดังกล่าวยืนยันได้ว่า เขาไปที่นั่นจริงๆ ซึ่งตรงจุดนี้ Peterson ไม่เคยไปตกปลามาก่อน ตำรวจใช้คลื่นเสียงเพื่อค้นหาจุดที่แท่งคอนกรีตอาจจะจมอยู่ ณ อ่าวซานฟรานซิสโก จิม คู้ก ซึ่งชอบออกไปตกปลาในอ่าวซานฟรานซิสโก ชื่อว่าค่อนข้างผิดปกติที่จะออกไปตกปลาเดอเจียนซึ่งมีขนาดใหญ่ด้วยเรือลำจิ๋วขนาดนี้ อีกทั้งเวลาที่ดีที่สุดในการหาปลาเดอเจียนคือเวลาเช้าตรู่ แต่ Peterson กลับออกไปตกปลาชนิดนี้ในเวลาสาย คำเบิกความของแพทย์หญิงแคโรล ลีเบอร์มัน จิตแพทย์ซึ่งเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญในศาล ได้เบิกความว่า ในวันคริสต์มาส อีฟ มีใครบ้างที่จะทิ้งภรรยาที่ท้องแก่ เพื่อไปตกปลาในวันสำคัญเช่นนี้

¹⁵ www.msnbc.msn.com/id/6385208

12 พ.ย.2004 ลูกขุนทั้ง 12 คนมีมติตัดสินว่า Peterson มีความผิด First-degree murder ฆ่าภรรยาของตนเอง(Laci) , Second-degree murder ฆ่าลูกที่อยู่ในครรภ์ 8 เดือน เพราะตามกฎหมายของรัฐแคลิฟอร์เนีย Conner แม้จะอยู่ในครรภ์ แต่ก็มีความอายุครรภ์มากพอที่สามารถคลอดออกมาได้แล้ว (6 สัปดาห์ก่อนกำหนด) จึงถือได้ว่าเป็นเหยื่อฆาตกรรมอีกรายหนึ่งเช่นเดียวกับมารดา

16 มี.ค.2005 ผู้พิพากษา Alfred A.Delucchi เห็นว่าการกระทำของ Peterson มีลักษณะทารุณ โหดเหี้ยม ,ไม่ปราณี,ไร้หัวใจและปราศจากความกรุณา (cruel, uncaring, heartless and callous) ยืนตามคำพิพากษาประหารชีวิต

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว พยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของ Peterson ล้วนแล้วแต่เป็นพยานหลักฐานแวดล้อมซึ่งสามารถเชื่อมโยงกันได้เป็นสายโซ่ของพยานหลักฐาน (Chain of Evidence) ทั้งหมดเพื่อใช้สืบไปว่า ความตายของ Laci เป็นผลมาจากการกระทำของ Peterson ดังนี้

1. เทปการสนทนาระหว่าง Peterson กับ Amber Frey (ซูรัก) เกี่ยวกับสถานที่อยู่ของเขาในวันเกิดเหตุ (พยานวัตถุ) ถ้ายังมีเพียงเทปการสนทาก็ไม่สามารถเชื่อได้ว่าเขาเป็นผู้กระทำผิด เนื่องจากเป็นเหตุผลที่ห่างไกลต่อประเด็นแห่งคดี
2. วัตถุพยานที่พบในบ้าน, รถบรรทุก และเรือที่เขาอ้างว่าไปตกปลาในวันที่เกิดเหตุ
3. คำเบิกความของพยานผู้เชี่ยวชาญ(จิตแพทย์) คนที่กำลังจะมีลูกคงไม่ปล่อยภรรยาที่ท้องแก่อยู่ลำพังเพียงคนเดียวในคืนหนึ่งที่มีการเลี้ยงฉลองกัน
4. ศพของ Laci และศพของทารกที่พบที่อ่าวซานฟรานซิสโก (พยานวัตถุ) เป็นพยานวัตถุที่สามารถนำไปตรวจพิสูจน์ว่าศพที่พบเป็นภรรยาท้องแก่ของเขาหรือไม่
5. ผลการตรวจลายพิมพ์ดีเอ็นเอของศพสามารถระบุได้ว่าเป็นภรรยาและลูกของเขา เนื่องจากการพิสูจน์ให้ผลที่ชัดเจนและถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ตามหลักวิทยาศาสตร์

คดีนี้ไม่มีประจักษ์พยาน คงมีแต่พยานหลักฐานแวดล้อมดังกล่าว สามารถนำมาพิสูจน์ความจริงได้ว่า Peterson เป็นฆาตกร จึงอาจสรุปได้ว่า ข้อเท็จจริงในคดีก็คือพยานหลักฐานแวดล้อม ที่ไม่ได้หมายความว่าเชื่อถือไม่ได้ ความสำคัญคือ คณะลูกขุน ต้องชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานแล้วนำพยานหลักฐานแวดล้อมนี้ไปรวบรวม ความเชื่อมโยงกันอีกครั้ง ทั้งนี้พยานหลักฐานแวดล้อมในคดีต่างสอดคล้องกันไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา หรือเหตุการณ์ที่ใกล้ชิดกับวัน

กระทำความผิดของจำเลย เหตุผลทางจิตวิทยาที่มีนักจิตวิทยาเป็นผู้เชี่ยวชาญเบิกความต่อศาล และหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่พิสูจน์พยานวัตถุที่มีผลยืนยันได้แม่นยำ จนทำให้ได้บทสรุปที่แท้จริงและเป็นอิสระ ในการชักจูงใจให้ลูกขุนตัดสินว่า Peterson ทำผิดฐานฆ่าภรรยาและลูกของตนเองโดยเจตนา เป็นตัวอย่างคดีฆาตกรรมที่แสดงการลำดับพยานหลักฐานแวดล้อมให้เป็นสายโซ่แห่งพยานหลักฐาน (Chain of Evidence) ได้ดีตัวอย่างหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา

4.2 ประเทศอังกฤษ

แม้ประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีการพัฒนาระบบกฎหมายไปได้เร็วและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันมากที่สุดประเทศหนึ่งในโลก เพราะให้ความสำคัญแกสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นลำดับแรกอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่กว่าจะพัฒนาไปได้เช่นทุกวันนี้ ก็เกิดจากความจำเป็นมาของระบบกฎหมาย Common Law ที่เริ่มต้นจากประเทศอังกฤษอันเป็นต้นแบบของระบบกฎหมายนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเห็นความสำคัญของความเก่าแก่และยาวนานของกระบวนการพิจารณาคดีตามแบบอังกฤษ เพื่อให้เข้าใจพื้นฐานที่แท้จริงไม่ว่าจะเป็นระบบกฎหมาย องค์กร รวมถึงแนวบรรทัดฐานคำพิพากษาของศาลสูง ที่ถือว่าเป็นกฎหมายฉบับหนึ่งที่ต้องยอมรับและสามารถเป็นแบบอย่างการตัดสินของลูกขุนและผู้พิพากษาได้

4.2.1 ระบบกฎหมายและองค์กรยุติธรรมของประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษนั้น ใช้ระบบกฎหมาย Common Law ทั้งนี้ได้มีวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์กฎหมายและวิธีการดำเนินคดีที่ยาวนาน หลักทั่วไปของกฎหมาย Common Law ที่ว่าปัญหาข้อเท็จจริงถูกต้องตัดสินโดยลูกขุน(Jury) และปัญหาข้อกฎหมาย ผู้พิพากษาจะเป็นผู้ตัดสิน¹⁶ กฎหมายได้บัญญัติให้เป็นหน้าที่ลูกขุน (Jury) ใช้วิจาร์ณญาณว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหรือไม่ ส่วนผู้พิพากษานั้นถูกจำกัดอำนาจเฉพาะในการดำเนินกระบวนการเท่านั้น ถ้าคณะลูกขุนมีความเห็นว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิด ผู้พิพากษาจึงจะนำเอา

¹⁶ A.A.S Zuckerman, "The Principles of Criminal Evidence", (Clarendon:Oxford), 1989,page 29.

การกระทำที่คณะลูกขุนเห็นว่าเป็นความผิดนั้นปรับเข้ากับตัวบทกฎหมายอีกครั้ง กระบวนพิจารณาโดยลูกขุนเริ่มจากการแถลงการณ์เปิดคดีโดยคู่ความว่าคดีมีประเด็นอย่างไร มีพยานที่จะสืบอย่างไร เพื่อให้ลูกขุนรู้ประเด็นข้อพิพาทและพยานหลักฐาน จากนั้นเป็นการนำสืบพยานโจทก์ หลังจากโจทก์ซักถามพยานแล้ว ทนายจำเลยจะถามค้านพยาน (cross – examination) เพื่อให้ทำให้น้ำหนักคำให้การของพยานโจทก์อ่อนลง¹⁷ ในคดีที่ลูกขุนเป็นผู้วินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงนั้น คำวินิจฉัยของลูกขุนไม่ได้มีเหตุผลประกอบ คงมีแต่คำตัดสิน (verdict) ว่าจำเลยกระทำผิดหรือไม่ผิด (guilty or not guilty) โดยลูกขุนไม่ได้แสดงเหตุผลของการวินิจฉัยอันเป็นลักษณะของระบบกฎหมายที่ตัดสินโดยใช้ลูกขุนซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาตัดสินปัญหาข้อเท็จจริง จึงทำให้เกิดการพัฒนากฎเกณฑ์เกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานขึ้นมากมาย เช่น หลักการรับฟังพยานหลักฐานที่ดีที่สุด (Best evidence rule) , หลักการห้ามรับฟังพยานบอกเล่า (Hearsay Rule) , การรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดี (Relevency Rule) เป็นต้น

4.2.2 การรับฟังพยานหลักฐานแวดล้อม

สำหรับหลักกฎหมายของอังกฤษที่เรียกว่า “หลักพยานหลักฐานที่ดีที่สุด” (Best evidence rule) ซึ่งเป็นหลักที่ใช้กันมากเมื่อประมาณ ค.ศ. 1700 คือ กฎหมายถือว่าในกรณีใดๆ ถ้าลักษณะแห่งคดีสามารถจะทำได้แล้ว คู่กรณีจะต้องนำพยานหลักฐานที่ดีที่สุดมาพิสูจน์ เพราะกลัวว่าลูกขุนจะถูกงูใจให้ไขว้เขวได้ โดยหลักการนี้ศาลจะไม่ยอมรับฟังพยานบอกเล่า หรือพยานชั้นที่สอง ต่อมาหลักนี้เริ่มเปลี่ยนแปลงไป จนกระทั่งกลับหลักเป็นว่า พยานชั้นที่สองรับฟังได้ แต่การที่ไม่นำพยานที่ดีที่สุดมาสืบนั้นเป็นแต่เพียงกระทบกระเทือนต่อน้ำหนักแห่งพยานหลักฐานเท่านั้น¹⁸ นอกจากนี้อังกฤษยังมีหลักการห้ามรับฟังพยานบอกเล่า (Hearsay Rule) ด้วยเหตุผลสำคัญที่ว่า คู่ความจะขาดสิทธิในการถามค้าน (Right of cross examination) ซึ่งการถามค้านเป็นเครื่องมือสำคัญในการพิสูจน์ความจริงในศาลเพราะการที่ผู้รู้เห็นเหตุการณ์โดยตรงไม่มาเบิกความแต่กลับเอาพยานบอกเล่ามาเบิกความย่อมทำให้น้ำหนักและความน่าเชื่อถือของพยานลด

¹⁷ สุนทร เกิดโศกา, “บรรทัดฐานของศาลฎีกาในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา”, วิทยานพนธ์ปริญญานิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541, หน้า 9.

¹⁸ ไอลด โกสิน, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, (กรุงเทพมหานคร : หอรัตนชัยการพิมพ์, 2538), หน้า 81.

น้อยลง แต่อย่างไรก็ตามในบางกรณีที่เป็นที่ควรรับฟังพยานบอกเล่า เพราะขาดแคลนพยานหลักฐานและบางครั้งพยานบอกเล่า ก็มีน้ำหนักและน่าเชื่อถือไม่น้อยกว่าพยานหลักฐานโดยตรง จึงได้มีการพัฒนาข้อยกเว้นโดยเปิดโอกาสให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า บางประเภทได้ เช่น ข้อยกเว้นเกี่ยวกับพยานบอกเล่าที่เป็นคำรับ (Admission) คำกล่าวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อประโยชน์ของตนเอง (declaration against interest) และคำกล่าวของผู้ใกล้จะตาย (dying declaration)¹⁹ เป็นต้น นอกจากนี้ ศาลอังกฤษยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบได้ (Exclusionary Rule) โดยให้เหตุผลว่าพยานหลักฐานใดถ้าเกี่ยวกับประเด็นแล้วก็สามารถรับฟังได้

สำหรับการรับฟังพยานหลักฐานแวดล้อมนั้น ศาลอังกฤษให้รับฟังได้ เนื่องจากเป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี พยานหลักฐานแวดล้อมก็คือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับเหตุการณ์แวดล้อมของความผิด จากข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นในคดีที่สามารถอ้างถึงได้ โดยตัวอย่างของพยานหลักฐานแวดล้อมสามารถเกิดขึ้นได้ในการพิจารณาคดีอาญา ซึ่งพบเห็นได้ทั่วไป ได้แก่ มูลเหตุจูงใจ (Motive) , การกระทำที่แสดงถึงการเตรียมมาก่อนกระทำความผิด (Acts preparatory to the commission of the offence) , ลายพิมพ์นิ้วมือ (Finger prints) , คำโกหกของจำเลย (Lies told by the defendant) , สิ่งของที่ถูกขโมยไป (Possession of recently stolen goods)²⁰ ความสามารถ (Capacity) , โอกาส (Opportunity) , ความต่อเนื่องของระยะเวลาการกระทำผิด(Continuance)²¹ เป็นต้น

¹⁹ เอกสารประกอบการสอน "ระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ" ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ,2528. หน้า 828.

²⁰ Richard May, "Criminal Evidence", (London:Sweet & Maxwell),1990,page 6

²¹ Adrian Reane, "The Modern Law of Evidence Second Edition", (London and Edinburgh:Butterworth.), 1989., page 5-7.

4.2.3 คำพิพากษาศาลที่ตัดสินโดยอาศัยการซึ่งนำพยานหลักฐาน แวดล้อม (Circumstantial evidence)

ตามกฎหมาย Homicide Act 1957²² ของประเทศอังกฤษ ความผิดฐานฆ่า
คน (Homicide) แบ่งออกได้เป็น 1) Murder (ฆ่าโดยเจตนา) 2) Manslaughter (ฆ่าโดย
ไม่เจตนา โดยประมาท และโดยถูกยั่วโทสะ) 3) Suicide (ฆ่าตัวเอง) และ 4) Infanticide
(ฆ่าบุตรขณะยังเป็นทารก) ความผิดฐานฆ่าคนโดยเจตนา เดิมมีโทษสถานเดียวคือประหาร
ชีวิต ต่อมา เมื่อมีกฎหมายนี้ออกมาได้แก้ไขโทษความผิดฐานฆ่าคนโดยเจตนา ลงโทษเพียง
จำคุกตลอดชีวิตเท่านั้น เว้นแต่ความผิดฐานฆ่าด้วยเหตุฉกรรจ์ (Capital Murder) จึงยังคง
มีโทษประหารชีวิตอยู่

สำหรับคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา นี้ เป็นคดีที่เกิดขึ้นและมีมานานมาก จึงจำเป็นต้อง
ค้นหาข้อเท็จจริงในคดีให้ได้ว่า ใครเป็นผู้กระทำความผิดฐานนี้ เป็นภาระหน้าที่ของพนักงาน
ตำรวจในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานไม่ว่าจะเป็นพยานหลักฐานโดยตรงหรือ
พยานหลักฐานแวดล้อม ซึ่งประเทศอังกฤษได้กำหนดกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ให้
อำนาจพนักงานตำรวจแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน ตามบทบัญญัติของ The Police and
Criminal Evidence Act 1984 ไว้โดยเฉพาะ เพื่อประโยชน์และให้มีแนวทางปฏิบัติงานของ
พนักงานตำรวจ สำหรับการแสวงหาพยานหลักฐานแวดล้อม อันได้แก่ พยานหลักฐานจาก
ร่างกายผู้ต้องหา ไม่ว่าจะเป็นเจาะเลือด เส้นผม เส้นขน อสุจิ ฯลฯ หากเป็นพยานหลักฐานที่
เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีก็สามารถขอความยินยอมจากผู้ต้องหาได้ และความยินยอมของผู้ต้องหา
เป็นสิ่งสำคัญสำหรับบทบัญญัตินี้ หากกรณีเกิดขึ้นว่าผู้ต้องหาไม่ยินยอม พนักงานตำรวจก็
ไม่สามารถจะบังคับให้เจาะเลือดได้ เช่นคดี Regina v. Pitchfork²³ เด็กหญิงคนหนึ่งชื่อ Regina ถูก
ข่มขืนและฆ่าในบริเวณใกล้กับหมู่บ้าน ซึ่งก่อนหน้านั้นก็เคยมีเหตุการณ์เด็กหญิงอายุ 13 ปีที่ถูก
ข่มขืนและฆ่าเช่นเดียวกัน พนักงานตำรวจได้เก็บวัตถุพยานชิ้นสำคัญคือ อสุจิของผู้ต้องสงสัย

²² บัญญัติ สุชีวะ, ความผิดฐานฆ่าคนตายตามก.ม.อังกฤษ แหล่งที่มา :

<http://www.lawonline.co.th/Document/ArchanBunyat28.doc>

²³ Tande M Clare, "DNA Typing : A New Investigatory tool," *Duke Law Journal*
(April : 1989), Page 474-475.

เพื่อนำไปตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA) โดยได้นำไปตรวจสอบกับตัวอย่างดีเอ็นเอ(DNA) ของชายในหมู่บ้านจำนวนห้าพันคน ผลปรากฏว่าตรงกับผู้ต้องหา คือ Pitchfork จนนำตัวมาลงโทษได้ในที่สุด สำหรับคดีนี้มีพยานหลักฐานแวดล้อมนอกจากการพิสูจน์ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA)แล้ว ยังมีพฤติการณ์การกระทำครั้งก่อนของผู้ต้องหาคือ ช่มชู้และฆ่าเด็กหญิงเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สามารถยืนยันได้ชัดเจนและแน่นอนกว่า ข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุการณ์ของการกระทำอันเป็นพฤติกรรมทำซ้ำ ผู้เขียนเห็นว่า คดีนี้หากสามารถนำตัวผู้ต้องหามาพิสูจน์ทางจิตวิทยาด้วย น่าจะเป็นการยืนยันเสริมเข้าไปได้

4.3 ประเทศออสเตรเลีย

สำหรับประเทศออสเตรเลีย ระบบกฎหมายที่ใช้เป็นระบบ Common Law เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับคดีความผิดอาญาฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา หรือคดีฆาตกรรม ในประเทศออสเตรียมีสถิติต่ำกว่าหลายประเทศโดยเฉพาะเมื่อเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งจำนวนประชากรอเมริกัน ในทุก 100,000 คนมี จำนวน 6 คนที่ถูกฆ่าตาย (แหล่งที่มา : US Department of Justice 2000)

ที่เมือง Canberra ได้ก่อตั้งหน่วยงานหนึ่งที่เรียกว่า The National Criminal Investigation DNA Database (NCIDD) เป็นฐานข้อมูลดีเอ็นเอ (DNA) ระดับชาติแห่งแรกของโลก²⁴ ประเทศออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการพิสูจน์พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะการพิสูจน์ดี เอ็น เอ (DNA)

พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ (Forensic science) เช่น ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA) สามารถช่วยในการสืบสวนสอบสวนได้ดังนี้

- 1.สามารถกำหนดส่วนประกอบของความผิดทางอาญาได้ ระบุผู้ต้องสงสัยใน ส่วนสาระสำคัญเช่นยาเสพติดหรือระเบิดที่ไม่เป็นอุบัติเหตุ
- 2.สามารถเชื่อมโยงหรือเกี่ยวข้องกับผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาจากวัตถุพยานและร่องรอยธรรมชาติ หรือลายพิมพ์นิ้วมือ

²⁴ www.aic.gov.au/conferences/outlook4/mouzos.pdf

3.สามารถแยกผู้ต้องสงสัยออกไปได้

4.สามารถช่วยในการปะติดปะต่อการสืบสวนคดีอาญาได้

การรวบรวมดีเอ็นเอ (DNA) จากคดีอาญาสามารถเชื่อมโยงถึงผู้ต้องสงสัย หรือ กำจัดผู้ต้องสงสัยออกไปได้เป็นวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินคดีอาญา ตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้น ในเมือง Victoria เจ้าพนักงานสอบสวนพบพยานหลักฐานแวดล้อมที่สามารถเชื่อมโยงนาย Robert Arthur Selby Lowe อายุ 64 ปี ซึ่งศาลมีคำพิพากษาจำคุกตลอดชีวิตสำหรับความผิดฐานฆ่า Sheree Beasley ที่ Victoria กับฆาตกรเด็กอีก 2 คน อย่างไรก็ตามหลังจากตัวอย่างดีเอ็นเอ (DNA) จาก Lowe และนำไปตรวจสอบกับ ฐานข้อมูลดีเอ็นเอ (DNA) พบว่าดีเอ็นเอ (DNA) ไม่ตรงกับฐานข้อมูลที่มีอยู่ ทำให้เขาหลุดพ้นจากการเป็นผู้ต้องหาในการฆาตกรรมเด็ก 2 คน จาก คดีนี้สิ่งสำคัญคือมีระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลดีเอ็นเอ ที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ทำให้การ แก้ไขคดีอาชญากรรมในออสเตรเลียลดน้อยลงได้